

Pasifisti herättää pohtimaan sankaruutta

ARVIO. Yrjö Kallisen elämäntarina antaa ajattelemisen aihetta tämän päivän ihmisille.

Juhani Melanen

Jo toisen kerran oli Lahdessa mahdollisuus tutustua suomalaisen kansansivistäjän, sosialistin, puhujan, kirjailijan ja zen- buddhalaisuuden gurun Yrjö Kallisen uskomattomaan elämään.

Esitys oli oivallisesti rakennettu kokonaisuus, jossa pyrittiin todelliseen vuorovaikutukseen yleisön kanssa ja jossa katsoja haastettiin mukaan miettimään ja pohtimaan, millaista sankaruus on. Ja mikä tärkeintä, mikä tekee jostain sankarin

ja miksi hänet jostain syystä nostetaan kansakunnan kaapin päälle?

Esityksen käsikirjoittaja Jonni Pantzar piirtää tekstisään voimakkaan ja tiiviin tarinan Kallisen kansalaisrohkeudesta, peräänantamattomuudesta ja tinkimättömästä määrätietoisuudesta ihmiselämän kunnioittamisen ja arvokkuuden vaalimisesta.

Ei armonanomusta

Hän ottaa lähtökohdaksi vuoden 1918 Kallisen toiminnan Oulussa kansalaisodan rajussa loppunäytöksissä, jossa hän puolustaa omaa näkemystään viimeiseen hengen- vetoon kuolemantuomion varjossa. Se on vertaansa vailla oleva ja yle- vä hengen mitteli, jossa vastakkain ovat oma omatunto ja voitajien määrittelemä oikeudenmukaisuus.

Kallinen ei anele armahdusta edes presidentiltä, koska kokee tajuavana yksilönä, että ei ole syylistynyt mihinkään, mistä häntä syytetään.

Kallinen oli aikansa marttyyri ja uskoi ihmisen omiin valintoihin. Kuka toimii enää näin tässä ahneuden ilmapiirissä ja ”minulle kaikki heti” -yhteiskunnassa, jossa oikeat arvot on haudattu pinnallisuuden alle ja latistettu olemattomiin?

Esitys oli näyttelijä Aleksi Lavasteen suurta juhlaa. Hän latasi Kalliseensa rajua paatosta, uhmaa ja vilpittöntyä; aitoa uskoa. Esitys antoi myös yleisölle mahdollisuuden puhua valintojen mahdollisuudesta oikeassa elämässä.

Esityksen jälkeen Aleksi Lavaste pyysi yleisöä jäämään vielä hetkeksi jäämään ja keskustelemaan ja pohtimaan aikamme sankaruutta

ja esikuvia. Saimme kirjoittaa omat sankarimme ja ripustaa ne narulle seuraavaa esitystä varten.

Kuution ydin

Esitys oli mielenkiintoisesti suunniteltu ja kasattu. Keskelle oli rakennettu iso paperinen kuutio, johon kukin katsoja sai ympäröidä teksteistä oman sankarinsa ennen esitystä. Esityksen aikana paperit sitten revittiin ja tyhjä ydin paljastettiin.

Välillä katsojat kutsuttiin viettämään joulua Oulun vankileirille ja vetelemään lahjoja punaisilla langoilla ”yhteyksiä”.

Ohjaaja Saana Lavaste valjasti oivasti miehensä raviin ja hallitsi henkilöohjaamisen nyanssit. Harkittua kokonaisuutta korostivat Saija Raskullan tarkka ääni- ja valosuunnitelu sekä Minna Sundelin viimeistelty

lavastus.

Onneksi näitä arvokkaita näyttämöteoksia myös tuetaan niin yksityisesti kuin valtionkin taholta. Tämän mahdollistaa myös Lahden teatterin yhteistyökyky ja näyttämötaiteen kokonaisvaltainen ymmärtäminen.

Maa jossa sankarit saavat elää -esitys nähtiin kaksi kertaa kaupunginteatterissa maaliskuun lopussa. Kiertäväksi toteutettu esitys jalkautuu ulos teatterista ensi-ilan jälkeen. Esitys on tilattavissa Lahden alueelle huhti-toukokuulle 2016. Teatterin ulkopuolella järjestettävillä kiertueesityksillä tavoitellaan ensisijaisesti 16-25-vuotiaita nuoria, jotka eivät juuri muuten teatteritaiteen äärelle syystä tai toisesta löydä tai pääse. Kiertue-esityksen yhteydessä järjestetään myös työpajoja.